

רמזים לשולחן הלכות נדה (מאת הר"ה ג' אהרן אליהו שליט"א, דומ"צ בקריית ארבע ומח"ס רמזים לשולחן ועוד)

[ההלכות לקמן נערכו ע"י מפעל "עיקרי השולחן" ובקיצור נמרץ, הלכות נוספות והרחבות ראה לעיל בספרנו. שים לב! רוב המקורות הם ממסכת נדה.]

סימן, מקור	נוטריקון, נושא הסימן	הלכה
קפג (כו.) נדה	קברה פתוח גילתה מקורה [קבילו פרישה גדולה (חומרא דרבי זירא)] הרואה טיפת דם - יושבת ז"נ	מהתורה - טמאה זווקא בקיום 6 תנאים וסימנך המחשי"ב: הרגישה ביציאת הדם, [ויש ג' סוגי הרגשות וסימנך נמ"ל: נודעזע גופה, פקורה נפתח, לח - מרגשת זיבת דבר לח מבכנים (ח"ד)]. פקור - דם מזהמקור [היינו מהרחם]. תמשה דמים [באחד מה' הדמים הטמאים: א) האדום ב) השחור ג) כקרן כרוסם ד) כמימי האדמה ה) כיון המזוג במים נדה יט.]. שלא תהיה חציצה - בין הדם לבשר ביציאת הדם. יצא לבית חיצון - אף שהדם לא יצא מחוץ לגופה, ואף כשראתה רק טיפת דם כחרדל. בימי נדה וזיבה [ולא בדם טוהר ולא בדם קשיון]. וטמאה בין שראתה באונס בין ברצון. מדרבנן - אפי' ראתה רק טיפת דם כחרדל, יושבת ז' נקיים [כזבה גדולה]. הבא על נדה [בין פנייה בין נשואה] חייב כרת (רמ"א).
קפד (סג.) נדה	הקפד לסגת מאשתך בוסתה [קריבה פתיחת דם] חייב פרישה בעונת וסתה	כמה עונות צריך לפרוש מאשתו? שו"ע - בשעת וסתה פורש עונה אחת. ממה צריך לפרוש? שו"ע - פורש רק מתשמיש. ט"ז - פורש אף מחיבוק ונישוק. מקרים שא"צ לפרוש: מוסולקת דמים [קטנה וקנה, מעוברת ומניקה], ולשו"ע - אף הנחבאת מפני פחד ויוצא לדרך.
קפה (יא.) נדה	קברי פתוח הוא ירחיק אותה [קלת פה] נאמנות האשה	יוצאת מחזקת טומאתה - זוקא בקיום ב' תנאים : א. עברו מספר הימים שאפשר לה למנות ולטבול (רמ"א). ב. תאמור "טבלתי" (ש"ע). אמרה "טמאה אני" ואח"כ אמרה "טהורה אני" - אינה נאמנת אא"כ חזרה בה תוך כדי דיבור או שנתנה אמתלה טובה לדבריה [וסימנך: "והיה עקב תשמעונו" = עיפה, קטטה, בושח], ולרמ"א - מידת חסידות שלא להאמין לה.
קפו (יב.) נדה	לבו נוקפו - למנעו בדיקותיה שלא תבדוק, שלא יהא לבו נוקפו בדיקות לפני התשמיש ואחריו	אם יש לה וסת קבוע - האם האשה צריכה בדיקה לפני התשמיש ואחריו? שלא בשעת תשמיש - כל המרבה לבדוק הרי זו משובחת (קפד א. קצו ט). בשעת תשמיש: שו"ע סתם ורמ"א - א"צ בדיקה [ואף אין לה לבדוק בפני בעלה, שלא יהיה לבו נוקפו ופורש]. רמב"ם: לפני תשמיש - הצנועות בודקות. אחרי תשמיש - הבעל ואשתו צריכים בדיקה כל אחד ב"עד" שלו. אם אין לה וסת קבוע - האם האשה [לפני התשמיש ולאחריו] והבעל [אחרי התשמיש] צריכים בדיקה? שו"ע סתם - ג' פעמים ראשונות צריכים בדיקה. רמב"ם - לעולם צריכים בדיקה. ש"ך - אין צריכים בדיקה כלל ואף אין להחמיר ולבדוק.
קפז (סה.) נדה	קברה פזיז סוף הנישואין [קשה פרידת זיווג] רואה דם מחמת תשמיש [רדמ"ת]	מתי מוחזקת לרדמ"ת לאוסרה? לבעלה - נאסרת אם שימשה ג"פ רצופים ורדמ"ת. ולכל העולם - נאסרת אם נשאת לג' בעלים ואצל כל אחד רדמ"ת ג"פ רצופים, עד שתבדוק את עצמה בשפופרת. זמן - תוך כמה זמן צריך שימצא הדם, בכדי שתחשב לרדמ"ת? כשהדם נמצא על "עד האיש" [אף לאחר זמן מופלג מהתשמיש] - נחשבת לרדמ"ת. כשהדם נמצא על "עד האשה": שו"ע (כרב חסדא) - רק כשראתה כשיעור של כדי שתשיטי ידה תחת הכר או תחת הכסת ותטול "עד" לבדוק בו ותקנח עצמה, נחשבת לרדמ"ת [שזה תוך כ-1/4 דקה (טה"ב הקצר ס"ה סעי' א), וע"ע לעיל עמ' 61 הע' 3 ביאור לרמ"א]. רמ"א (כראב"ד) - ובזמן הזה שאין אנו בקיאים בשיעור הנזכר, כל שראתה דם ג"פ סמוך לתשמיש מקרי רדמ"ת.
קפח (יט.) נדה	קברה פתוח חזותא יטמא [פיקח - חכם רואה מראות] דיני מראות הדם	המראות הטמאים - כל אדם וחושר [וכל הנטיה לאדמומית]. המראות הטהורים - הלבן והירוק [וכל שאין להסתפק באדמומית כלל, ואף כשיש סמיכות והרגישה שיוצא ממקורה ובדיקה מיד ומצאתם]. מראות שנחלקו הפוסקים: א) בצבע חום ב) מהו לבדוק מראה לח א) מהו דין מראה שנשנתה מראיתו. נאמנת לומר כזה ראיתי ואיבדתי.
קפט (סג.) נדה	קביעת פתיחת טומאה סימנו ג"פ וסתות	אם אין לה וסת קבוע - חוששת לג' תאריכים: א. עונה בינונית [לשו"ע - יום ה-30, לח"ד - יום ה-31, לש"ך - יום החודש]. ב. יום החודש. ג. יום ההפלגה. ואם יש לה וסת קבוע - חוששת לוסתה הקבוע, כגון כל 20 יום, או כל 25 יום. - קובעת וסת בג"פ באותה עונה [וסת החודש - אחר ג' ראיות ביום קבוע בחודש. וסת הפלגה - אחר ג' הפלגות שוות שבין ד' ראיות]. - אך חוששת אפילו לראייה אחת [ולכן אף שלא קבעה וסת, חוששת לראייתה האחרונה דהיינו יום החודש וההפלגה]. - ועוקרת וסת: וסת קבוע - נעקר ב-3 פעמים (סעי' יד-טו). וסת שאינו קבוע [אף שראתה בו פעמים] - נעקר בפעם אחת [שלא ראתה בו].
קצ (נח.) נדה	קץ טהרה לכתם חלוקה דיני כתמים ובדיקת האשה	מהתורה - נטמאת רק כשהרגישה ביציאת הדם [ואם ראתה דם בלא הרגשה - טהורה]. מדרבנן - אם מצאה כתם [בגופה או בבגדיה] נטמאת, אף שלא הרגישה ביציאתו [אך בכתמים לא קובעת וסת]. וגזרו רק בכתם ששיעורו גדול ממגרס [היינו מעל 18-20 מילימטר (עיקרי השולחן עמ' 1482)]. אך לא גזרו על כתם: א. כשיעורו כגריס או פחות מכך [דתולה שהוא מחמת כינה, אולם הרמב"ם אסר בנמצא על בשרה (סעי' ה, ו)]. ב. בכתם שע"ג דבר שאינו מקבל טומאה או על בגד צבעוני (סעי' י). ג. כשנמצא במקום שאי אפשר שיבוא לשם ממקורה (סעי' יא-ג).

מותר לצלם עמודים אלו

סימן מקור	נוטריקון, נושא הסימן	הלכה						
קצא (נט): נדה	קולחת צרכים אדומים נטהר דם במי רגליה	מה דין אשה שמצאה דם במי רגליה? שו"ע (כרמב"ם) - טהורה בכל עניין. י"א ברמ"א (כרא"ש): כשישבה - טהורה [בין שהשתן קילח בין שהשתן שבת]. וכשעמדה - אם השתן ירד בקילוח - טהורה. ואם ירד בשתיתה - טמאה. י"א ברמ"א (כרי"ח) - טהורה דווקא כשיש ד' תנאים לטיבואת: א-ג) ישבה על שפת הספל. ג) השתן יצא בקילוח. ד) הדם נמצא בתוך הספל [בלבד]. [וכשעמדה - טמאה בכל עניין]. וכתב הרמ"א - "והכי נהוג" [והש"ך ג. ח] - פסק כן מעיקר הדין, ולא מחמת המנהג. ואם האיש והאשה הטילו מי רגלים באותו כלי שנמצא דם - מוסכם שטהורה [בכל עניין].						
קצב (סו): נדה	קצב לה זמן להינשא סופרת [קבעו שכלה צריכה בדיקות] תבעוה להינשא, דם חימוד	תבעוה להינשא ונתפייסה - צריכה ז' נקיים. ואפי' בדקה בשעת תביעה ומצאה טהורה, חוששים שמא ראתה טיפת דם כחרדל מחמת חימוד ואבדה, ולכן צריכה ז' נקיים, אולם א"צ לעשות הפסק טהרה. זבזמן הזה [שאינן טובלות בעודן פנויות וטובלות רק סמוך לנישואיהן] - הכלות הן נדות גמורות ועושות הפסק טהרה... ובודקות כל הז' נקיים [ש"ך א. סד"ט ג].						
קצג (סה): נדה	קריעת צג סופרת השבעה [הכונס בתולה, ברכת "אשר צג"] דם בתולים	הבועל את הבתולה [בעילת מצוה] - מותר לגמור ביאתו [אף שהדם שותת], ולפרוש אף באיבר חי. לאחר הפרישה: לשו"ע ורוה"פ - טמאה אפי' בדקה ולא מצאה דם [שמו ראתה טיפת דם וחיהוה שכבת זרע]. אך מנהג הרמ"א והספרדים [בא"ת טה"מ]: אם לא גמר את הביאה אלא הערה בה ולא ראתה דם - מותרת. ואם בא עליה ביאה ממש - פורש ממנה אע"פ שלא ראתה דם. טהרה - עושה הפסק טהרה ובודקת בכל ז' נקיים, ולא תתחיל למנותם, עד יום ה-5 לשימוש [וע"ע ב"ש"ע סי' קצ"ו].						
קצד (מ): נדה	קריעת צד מותרת [יוצא דופן - ניתוח קיסרי] יולדת ומפלת	יולדת אפילו נפל ואפילו לא ראתה דם - טמאה כנדה, בזכר - טמאה 7 ימים, ובנקבה - טמאה 14 יום. ודינה כיום - כיוולדת בזיבה שצריכה למנות ז', ויכולה למנות את הז' אף בימי טומאתה [אם לא רואה בהם דם]. אך אסורה לטבול עד אחר ימי טומאתה. ביוצא דופן [ניתוח קיסרי] - טהורה לגמרי [סע' ז. ד]. [וחכמי הרופאים אומרים שכיום אינו מצוי כלל שלא תראה דם דרך הרחם גם בניתוח קיסרי [טה"ב ח"ב סי' יא הע' ג], לכן טמאה נדה וצריכה למנות ז'].						
קצה (ג): שבת	קץ הרחקה רחיקו גופם [קץ פטהרה - יתרחק עד הפצה] הרחקות בזמן נדותה	דברים האסורים בימי נדתה וסימנך: "מה נזהר כשיש אשה" - מציגת הכוס, הצעת המיטה, גניעה, זריקה, הושטה, רחיצת פי"ו, כוס - לשלוח לה, שחוק וקלות ראש, ישיבה על מיטה המיוחדת לה, שיורי שתיתה [ואכילתה (לרמ"א)], אכילה עימה ע"ג אותו שולחן, שינה עימה, הסתכלות במקומות המכוסים. כל אלו ההרחקות - הם בין בימי נדה ובין בספירת ז' נקיים, ובין בדם ובין בכתם [סע' ז. ד].						
קצו (סט): נדה	קץ וסת סידרי טהרה הפסק טהרה ז' נקיים	כשפסקה לראות דם: תרחץ גופה, ותעשה הפסק טהרה [סמוך לבין השמשות ובדיעבד - די בבדיקת שחורית], ותניח מוץ דחוק שיהא שם כל בין השמשות, ותלבש לבנים ותציע מיטתה בסידנים [לבנים] הבדוקים מכתמים. ותתחיל למנות ז' נקיים - רק למחרת הפסק טהרה. כמה זמן ממתנת משום פליטת שכבת זרע - היינו מתי עושה הפסק"ט ומתי מתחילה למנות ז' נקיים? מתחלת למנות ז' נקיים						
קצז (סז): נדה	קץ ז' סרף זה של בתה [בפני' נקיים - טובלת, מקום, צורה, זמן] זמן הטבילה	פוסקת בטהרה						
קצח (סז): נדה	קץ חציצה סלק זוהמא דיני טבילה וחציצה	ביום ה-4 לשימושה [ויכולה אף לקנח עצמה או לרחוץ בחמין ולפסוק מיד בטהרה, וכ"ש דכשלא שימשה - גם מקילים כ"סע' ג].						
קצט (סז): נדה	קץ טיהורה סתריה וחפיפתה [צט - צורכי טבילתה] החפיפה, ההכנות לטבילה	ביום ה-5 לשימושה [ויכולה אף לקנח עצמה או לרחוץ בחמין ולפסוק מיד בטהרה, וכ"ש דכשלא שימשה - גם מקילים כ"סע' ג].						
ר (ז): פסחים	ברכת הטבילה אחר ז' נקיים ברכת הטבילה	רק ביום ה-6 לראייתה						
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>פוסקת בטהרה</th> <th>מתחלת למנות ז' נקיים</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ביום ה-4 לשימושה [ויכולה אף לקנח עצמה או לרחוץ בחמין ולפסוק מיד בטהרה, וכ"ש דכשלא שימשה - גם מקילים כ"סע' ג].</td> <td>ביום ה-5 לשימושה [ויכולה אף לקנח עצמה או לרחוץ בחמין ולפסוק מיד בטהרה, וכ"ש דכשלא שימשה - גם מקילים כ"סע' ג].</td> </tr> <tr> <td>רק ביום ה-5 לראייתה</td> <td>רק ביום ה-6 לראייתה</td> </tr> </tbody> </table>	פוסקת בטהרה	מתחלת למנות ז' נקיים	ביום ה-4 לשימושה [ויכולה אף לקנח עצמה או לרחוץ בחמין ולפסוק מיד בטהרה, וכ"ש דכשלא שימשה - גם מקילים כ"סע' ג].	ביום ה-5 לשימושה [ויכולה אף לקנח עצמה או לרחוץ בחמין ולפסוק מיד בטהרה, וכ"ש דכשלא שימשה - גם מקילים כ"סע' ג].	רק ביום ה-5 לראייתה	רק ביום ה-6 לראייתה
פוסקת בטהרה	מתחלת למנות ז' נקיים							
ביום ה-4 לשימושה [ויכולה אף לקנח עצמה או לרחוץ בחמין ולפסוק מיד בטהרה, וכ"ש דכשלא שימשה - גם מקילים כ"סע' ג].	ביום ה-5 לשימושה [ויכולה אף לקנח עצמה או לרחוץ בחמין ולפסוק מיד בטהרה, וכ"ש דכשלא שימשה - גם מקילים כ"סע' ג].							
רק ביום ה-5 לראייתה	רק ביום ה-6 לראייתה							
		<p>ותבדוק בכל יום מהז' בבוקר וגם לפני השקיעה [ס"ח"כ 14 בדיקות], ובדיעבד - די בבדיקה אחת ביום א' + ביום ז'.</p> <p>אינה עולה מטומאתה עד שתטבול: א) כראוי ב) ובמקום הראוי ג) ואחר ימי ספירתה. וכל שלא טבלה כראוי ובמקום הראוי - הבא עליה [אפילו אחר כמה שנים] חייב כרת. - אסורה לטבול ביום [אפי' ביום השמיני - משום סדר בתה] - אלא תטבול בלילה [סע' ג]. - בשעת אונס [שאינה יכולה לטבול בלילה] - מותרת לטבול ביום השמיני מבעוד יום, אך לא ביום ז' מבע"י [סע' ד]. - וכשאין אונס, אם עברה וטבלה ביום ז' ח' מבע"י - בדיעבד עלתה לה טבילה [אך תסתייר טבילתה עד הלילה, ש"ש"ע].</p> <p>צריך שתטבול כל גופה בפעם אחת [וכדרך הלוכה [סע' לה]], ושלא יהיה עליה שום דבר חוצץ. מה נחשב לחציצה [הפוסלת את הטבילה]? כשמכסה את רוב הגוף - חוצץ אף שאין דרך [רוב בני אדם או האשה] להקפיד על דבר זה כלל. וכשמכסה מעט מהגוף - חוצץ רק אם דרך [רוב בני אדם או האשה] להקפיד על כך אפי' רק לפעמים. ולכתחילה - לא תטבול אפילו בדברים שאינם חוצצים, גזירה אטו דברים החוצצים [רמ"א].</p> <p>ההכנות לטבילה [סימנך הס"ע]: הדחת - בית השחי ובית הסתרים במים, ולא בשאר משקים [נדה סו/א]. סרוק - שיער ראשה יפה במסרק בכדי ששערותיה לא יהיו דבוקות [ד"ק דרבנן מתקנת עורא]. תעניין - ותבדוק שיערה וכל גופה סמוך לטבילה, שלא יהיה עליהם דבר חוצץ [ד"ק אדורייתא]. וכעת נהגו להחמיר - לרחוץ את כל גופה ושיערה במים חמים בשעת החפיפה. נוסח הברכה - "אשר קדשנו... על הטבילה". מתי מברכת? שו"ע (וטה"ב) - תברך לפני הטבילה בעודה לובשת את חלוקה. רמ"א - לא תברך עד אחר הטבילה [בעודה במים, מכסה את עצמה בנגה ומברכת]. מנהג השל"ה [אשכנזי ובא"ח] - תטבול, תברך ותחזור לטבול שנית [כדי לצאת ידי חובת כל הפוסקים].</p>						

מותר לצלם עמודים אלו